
Maakuntahallitus

Aika 21.9.2026 klo 08:30 -

Paikka Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, Helsinki, Maakuntasali

Käsitteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
111	Kokouksen järjestäytyminen	3
112	Asiantuntijoiden läsnäolo kokouksessa	4
113	Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus	5
114	Talouden ajankohtaiskatsaus	6
115	Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan raportti ajalta 1.1.- 30.6.2026	7
116	Viranhaltijoiden päätökset	8
117	Johtajien antamat lausunnot	9
118	Valmistuneet julkaisut	10
119	Kokousaikataulu tiedoksi	11
120	Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenen vaihtuminen: Minna Laherto Eija Mannisenmäen tilalle	12
121	Lausunto Raaseporin kaupungin strategisesta yleiskaavasta, valmisteluvaihe	14
122	VISIO-kaavan luonnoksen vuorovaikutus ja kaavapalaute	23
123	Helsingin ja Tallinnan välisen rautatietunnelin tilannekatsaus	31

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Limnell Jarno	Puheenjohtaja
	Kaukola Ulla	I varapuheenjohtaja
	Modig Silvia	II varapuheenjohtaja
	Choudhry Tanveer	Jäsen
	Diarra Fatim	Jäsen
	Elo Tiina	Jäsen
	Haapaniemi Timo	Jäsen
	Kasonen Mika	Jäsen
	Kauste Mikki	Jäsen
	Korpinen Laura	Jäsen
	Lackman Taina	Jäsen
	Laine Pekka	Jäsen
	Laitasalo-Kekkonen Anni	Jäsen
	Lohikoski Juhani	Jäsen
	Rautava Risto	Jäsen
	Sigfrids Frida	Jäsen
Muu	Arajärvi Pentti	Maakuntavaltuuston pj
	Holopainen Mari	Maakuntavaltuuston I vpj
	Karhuvaara Arja	Maakuntavaltuuston II vpj
	Telén Tuija	Esittelijä
	Venäläinen Eero	Aluekehitysjohtaja
	Siivola Mari	Aluesuunnittelujohtaja
	Isokangas Liisa	Hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä
	Myllymäki Mikko	Yhteysjohtaja
	Suursalmi Tero	Lakimies
	Kanervirta Anna	Viestinnän asiantuntija

Maakuntahallitus

21.9.2026

111

Kokouksen järjestäytyminen
Maakuntahallitus 21.9.2026

Esittelijän päätösesitys

Maakuntahallitus

- päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi,
- valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa (Taina Lackman, Anni Laitasalo-Kekkonen).

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

21.9.2026

112

Asiantuntijoiden läsnäolo kokouksessa

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Uudenmaan liiton hallintosäännön 114 § mukaan toimitella voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää myöntää tähän kokoukseen läsnäolo- ja puheoikeuden seuraavasti:

- 122 §; kaavoituspäällikkö Ilona Mansikka
- 123 §; erityisasiantuntija Sakari Saarinen

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

21.9.2026

113

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Maakuntajohtaja esittelee kokouksessa katsauksen ajankohtaisista asioista:

- Talousarvio 2027 -valmistelutilanne
- NRPP (National and Regional Partnership Plan) -valmistelun ajankohtaiset asiat
- Muut ajankohtaiset asiat

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

21.9.2026

114

Talouden ajankohtaiskatsaus

Maakuntahallitus 21.9.2026

44/02.01.01.00/2026

Selostus

Hallintojohtaja esittelee kokouksessa talouden toteuman ajankohtaiskatsauksen.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä talouden ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Oheismateriaali

Talouden ajankohtaiskatsaus; MHS 21.9.2026

Maakuntahallitus

21.9.2026

115

Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan raportti ajalta 1.1.-30.6.2026

Maakuntahallitus 21.9.2026
253/00.01.02.00/2025

Selostus

Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan raportti ajalta 1.1.–30.6.2026 muodostaa kokonaiskuvan alkuvuoden kansainvälisestä toiminnasta sekä arvioi sen vaikuttavuutta Uudenmaan liiton strategisten tavoitteiden ja kansainvälisen edunvalvonnan näkökulmasta. Raportointi perustuu Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan linjauksiin 2025–2029 ja niiden mukaisiin kansainvälisen toiminnan tavoitteisiin, painopisteisiin ja toimintatapoihin.

Kansainvälistä toimintaa tarkastellaan raportissa eri toimintamuotojen kautta. Ensin tarkastellaan poliittisten edustajien sekä viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden osallistumista kansainvälisiin verkostoihin. Seuraavaksi raportissa käsitellään Uudenmaan kahdenvälisten kumppanuuksien toteutumista sekä Uudellemaalle suuntautuneita kansainvälisiä vierailuja. Lopuksi nostetaan esiin muut raportointikauden keskeiset kansainväliseen toimintaan liittyvät tapahtumat ja nostot.

Kansainvälinen toiminta on vuoden 2026 ensimmäisellä puoliskolla edennyt Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan linjausten mukaisesti painottuen erityisesti Uudenmaan edunvalvontaan, eurooppalaiseen yhteistyöhön ja alueen strategisten tavoitteiden edistämiseen. Kansainvälisessä toiminnassa korostuivat erityisesti vaikuttaminen Euroopan unionin tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen, Uudenmaan eurooppalaisten liikenne- ja saavutettavuustavoitteiden edistäminen sekä vaikuttaminen EU:n tutkimus-, innovaatio- ja elinkeinopolitiikan valmisteluun.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan raportin ajalta 1.1.– 30.6.2026.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mikko Myllymäki
Asiantuntija Janne Tamminen

Oheismateriaali

Kansainvälisen toiminnan raportti 1-6-2026; MHS 21.9.2026

Maakuntahallitus

21.9.2026

116**Viranhaltijoiden päätökset**

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Uudenmaan liiton viranhaltijapäätökset ovat luettavissa kolmen kuukauden ajan verkkosivuillamme osoitteessa

https://uml10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=official_frames

Edellisen maakuntahallituksen esityslistan lähettämisen jälkeen on tehty seuraavat viranhaltijoiden päätökset:

Päätökset, joissa otto-oikeuden käyttöaikaa jäljellä

Viranhaltija	Päätös	Päätöksen otsikko	Päätöstyyppi	Otto-oikeuden käyttöaika umpeutuu
Maakuntajohtaja	§ 15/2026 16.9.2026	Asiantuntijapalvelun hankinta; Kasvukolmion viestinnällisten työkalujen ja visuaalisen identiteetin hankinta	Hankintapäätös	8.10.2026

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- merkitä alaistensa viranhaltijoiden päätökset tiedoksi ja
- ettei se käytä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan esityslistalla mainittuihin päätöksiin.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Liitteet

- Liite 1 Asiantuntijapalvelun hankinta; Kasvukolmion viestinnällisten työkalujen ja visuaalisen identiteetin hankinta

Maakuntahallitus

21.9.2026

117**Johtajien antamat lausunnot**

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Edellisen kokouksen jälkeen on annettu Liitteet-kohdassa listatut lausunnot.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi johtajien antamat lausunnot.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Liitteet

- Liite 2 Lausunto työryhmäraportista EU_n monivuotisen rahoituskehiksen 2028-2034 kumppanuussuunnitelman hallintorakenteen valmistelu
- Liite 3 Lausunto Oikeuspalveluviraston toimipaikoista annetun oikeusministeriön asetuksen muuttamisesta
- Liite 4 Lausunto ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmasta
- Liite 5 Lausunto Kiertotalouden strategisen ohjelman väliarvioinnista
- Liite 6 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle matkailijaveroa koskevaksi lainsäädännöksi
- Liite 7 Lausunto Caruna Oy Lahela-Sula 110 kV voimajohtohankkeesta
- Liite 8 Lausunto Caruna Oy Ruotsinkylä-Lahela 110 kV voimajohtohankkeesta
- Liite 9 Lausunto GRK Suomi Oy:n aurinkovoimahanketta Mäntsälässä koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta
- Liite 10 Lausunto HE 70/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
- Liite 11 Lausunto Caruna Espoon 110 kV kaapelihankkeesta Maarinsolmussa
- Liite 12 Lausunto Suomen ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta
- Liite 13 Lausunto Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta
- Liite 14 Lausunto kaavasta L126 Braskin aurinkoenergia-alue, asemakaava ja asemakaavan muutos sekä tonttijako, ehdotusvaihe, Lohja
- Liite 15 Lausunto Helen Sähköverkko Oy Sörnäinen-Vanhakaupunki 400 kV hankkeen lunastusluvasta
- Liite 16 Lausunto Karjaan sähköasema-Karjaan palvelinkeskuksalue 2x110 kV hankkeen lunastusluvasta

Maakuntahallitus

21.9.2026

118

Valmistuneet julkaisut

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Kasvu syntyy Uudellamaalla – Uudenmaan hallitusohjelmatavoitteet 2027–2031. Esite 2026.

Tillväxt genereras i Nyland – Nylands regeringsprogrammet 2027–2031. Broschyr 2026.

Kaikki Uudenmaan liiton julkaisut:
<https://uudenmaanliitto.fi/julkaisut/>

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi valmistuneet julkaisut.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mikko Myllymäki

Maakuntahallitus

21.9.2026

119

Kokousaikataulu tiedoksi

Maakuntahallitus 21.9.2026

Selostus

Seuraavat **maakuntahallituksen** kokoukset

- 12.10.2026 aamukoulu klo 8.30-10.30
- 26.10.2026 klo 8.30-13.30
 - o Kokous kuntavierailuna, Kirkkonummi
- 23.11.2026 klo 8.30-10.30, strateginen kokous
- 14.12.2026 klo 8.30-10.30

Seuraavat **maakuntavaltuuston** kokoukset

- 8.12.2026 klo 10.00
- 8.6.2027 klo 10.00
- 14.12.2027 klo 10.00

Seuraava **maakunnan yhteistyöryhmän** kokous

- 29.9.2026 klo 9.00-11.30

Maakuntahallituksen vuoden 2027 kokousajankohdat

Kokoukset maanantaisin klo 8.30-10.30

- 25.1.2027
- 22.2.2027
- 22.3.2027, strateginen kokous
- 26.4.2027
- 24.5.2027
- 21.6.2027
- 30.8.2027
- 27.9.2027
- 25.10.2027
- 22.11.2027, strateginen kokous
- 20.12.2027

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokousaikataulun.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Maakuntahallitus

21.9.2026

120

Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenen vaihtuminen: Minna Laherto Eija Mannisenmäen tilalle

Maakuntahallitus 21.9.2026
399/00.00.00.01/2025

Selostus

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on kuntien, valtion sekä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjen yhteistyöelin, jonka tehtävänä on yhteensovittaa alueellisia kehittämistoimia.

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimenpanosta (756/2021) § 19-20.

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuna alueen kunnat ja maakunnan liitto, ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot ja alueen kehittämisen kannalta keskeiset tehot kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt ja muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat järjestöt.

Maakuntahallitus on asettanut maakunnan yhteistyöryhmän kuluvalle toimikaudelle kokouksessaan 24.11.2025.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää valita maakunnan yhteistyöryhmään Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen edustajana jäseneksi Minna Laherton Eija Mannisenmäen tilalle.

MYR:n kokoonpanon tulee täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin ehto, jonka mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Kiintiösäännös koskee erikseen sekä varsinaisia että varajäseniä.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää valita maakunnan yhteistyöryhmään uudeksi jäseneksi Minna Laherton Eija Mannisenmäen tilalle.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen

Täytäntöönpano:

Päätösote: uusi jäsen

Maakuntahallitus

21.9.2026

121**Lausunto Raaseporin kaupungin strategisesta yleiskaavasta, valmisteluvaihe**

Maakuntahallitus 21.9.2026

12/06.02.00/2025

Tiivistelmä

Uudenmaan liitto pitää myönteisenä, että Raasepori laatii ensimmäistä koko kaupungin kattavaa yleiskaavaa. Raaseporin strateginen yleiskaava 2030 on merkittävä ja vaativa panostus yhtenäiseen maankäytön ohjaukseen. Kaavan tavoitteet ja perusperiaatteet ovat monilta osin yleiskaavoitusta ohjaavan Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan mukaisia. Kaavaluonnoksessa on kuitenkin tarkentamisen tarvetta, niin tavoitteiden kuin esitystavan osalta. Yleiskaava on vielä vaikeaselkoinen etenkin siksi, että aineistoon ei sisälly epävirallista kaavayhdistelmää. Yhdistelmä auttaisi ymmärtämään kaavaluonnoksen ja useiden voimaan jäävien osayleiskaavojen kokonaisuutta. Lausunnossa esitetään kaavatyön valmisteluvaiheen jatkamista siten, että pidemmälle viety kaavaluonnos selvityksineen asetettaisiin uudestaan nähtäville ennen ehdotusvaiheeseen siirtymistä. Valmisteluvaiheen jatkotyöstössä olisi hyvä varmistaa maakuntakaavan keskeisiin tavoitteisiin vastaaminen, tuottaa selkeä ja osallisille ymmärrettävä kaava-aineisto sekä syventää vaikutusten arviointia.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian vireilletulo

Raaseporin kaupunginhallitus pyytää Uudenmaan liiton lausuntoa Yleiskaava 2030 luonnoksesta 30.9.2026 mennessä.

Yleiskaavatyö on kuulutettu vireille 10.1.2025, jolloin myös osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tullut nähtäville. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 25.2.2025.

Kaava-aineisto on saatavilla sivustolta [Raaseporin yleiskaava 2030, kaavahanke 7014](#)

Asian tausta**Kaava-alueen sijainti ja laajuus**

Raaseporin kaupunki sijaitsee läntisellä Uudellamaalla, ja on pinta-alaltaan 2 354 km². Tästä noin puolet on maa-alueita ja puolet vesialuetta.

Kaavan tavoitteet ja vaiheet

Raaseporiin laaditaan ensimmäinen, koko kaupungin kattava yleiskaava. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja Raaseporin strategista maankäyttöä. Keskeisenä tavoitteena on viedä hyväksytyn Raaseporin maankäytön kehityskuvan 2050 (kv 26.2.2024) maankäytön periaatteet oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan.

Koko kaupungin maantieteellistä aluetta koskevan strategisen yleiskaavan tavoitteena on aktiivisesti ja selkeästi ottaa huomioon ja sopeuttaa keskeisiin muutossuuntiin, kuten ilmastonmuutos, turvallisuuspoliittinen tilanne, väestön ikääntyminen ja nuorten poismuutto. Voimavaroina tunnistetut luonto ja kulttuuri edellyttävät erityistä huomiota. Osana kaavatyötä arvioidaan voimassa olevien osayleiskaavojen päivitystarve.

Kaavatilanne

Suunnittelualueella on voimassa 34 osayleiskaavaa, joista 23 on oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja rantaosayleiskaavaa. Oikeusvaikutteiset osayleiskaavat eroavat kaavaselostuksen mukaan toisistaan siten, että osan perusteella voidaan myöntää rakennuslupia ranta-alueilla, eli ne ohjaavat käytännössä vapaa-ajan asutuksen rakentamista rannoilla ja saaristossa.

Osayleiskaavat ja asemakaavat on lueteltu kaavaselostuksen (suomenkielinen versio, jatkossa ”fi”) sivuilla 8–10. Selostuksen mukaan maankäytön ohjauksen yhtenäistämiseksi ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi nämä kaikki kaavat on otettava huomioon ja sovitettava yhteen.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa (AKL 32§).

Suunnittelualueella on voimassa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, joka on osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta. Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat kolme vaihemaakuntakaavaa ovat saaneet lainvoiman 13.3.2023 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä.

Uudenmaan liiton aiemmat lausunnot

Liitto on lausunut yleiskaavatyön osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta [13.2.2025](#). Lausunnossa liitto on korostanut yleiskaava-aineiston selkeyden tarvetta. Lisäksi lausunnossa todettiin tavoitteiden ja vaikutusarviointien ristikkäisarvioinnin olevan suositeltavaa. Ilmastovaikutusten arviointia kannustettiin käyttämään kaikissa teemoissa.

Ehdotus lausunnoksi

Uudenmaan liitto pitää myönteisenä, että Raasepori laatii ensimmäistä koko kaupungin kattavaa yleiskaavaa. Raaseporin strateginen yleiskaava 2030 on merkittävä ja vaativa panostus yhtenäiseen maankäytön ohjaukseen. Uudenmaan liitto kiittää lausuntomahdollisuudesta ja tuo esiin seuraavat maakunnalliset huomiot.

Kaavatyön yhteys Uudenmaan kehittämiseen

Maakunnan strategian, Ratkaisujen Uusimaa -ohjelman painopisteet korostavat ympäristöviisautta, innovatiivisuutta sekä hyvinvointia. Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että kaavatyö tunnistaa maakuntaohjelman keskeisiä tavoitteita. Kaavatyö käsittelee laajalti maankäyttöä haastavia teemoja ja ilmiöitä, aina kuntatalouden kysymyksistä alueellisiin muutostrendeihin, unohtamatta läntisen Uudenmaan kehityspotentiaalia.

Yleiskaavaa ja sitä taustoittavaa Raaseporin kaupungin maankäytön kehityskuvaa on valmistelu laajassa vuorovaikutuksessa. Kiittävän maininnan saavat erityisesti työpajat nuorisovaltuustolle ja

maahanmuuttajaneuvostolle, sekä yleiskaavatyön tuleva, laaja vuorovaikutus: osallisuus on keskeinen osa uusmaalaista hyvinvointia.

Maakuntakaavan keskeiset tavoitteet

Uusimaa-kaavan ja siihen sisältyvän Länsi-Uudenmaan vaihemaakunta-kaavan keskeisenä tavoitteena on edistää ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja. Se tarkoittaa mm. sitä, että alue- ja yhdyskuntarakennetta tulee kehittää olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen.

Raaseporin strategisen yleiskaavan keskeiset tavoitteet on määritelty seuraaviksi:

1. Elinvoima ja vetovoima: Kaupungin kestävä kasvun ja taloudellisen tasapainon tukeminen
2. Kestävä yhdyskuntarakenne: Asumisen ja työpaikkojen ohjaaminen ensisijaisesti olemassa oleviin taajamiin ja kehitysvyöhykkeille, joukkoliikenteen ja pyöräilyreittien kehittäminen
3. Ilmasto ja ympäristö: Edistetään ilmastoneutraaliuden tavoitteita ja ilmastoviisaita ratkaisuja maankäytössä
4. Kulttuuriympäristö ja identiteetti: Raaseporin arvokkaiden kulttuuriympäristöjen, maisemien ja historiallisten ympäristöjen vaaliminen

Yleiskaavan tavoitteet **edistävät maakuntakaavan toteutumista, mutta eivät kata kaikkia keskeisiä maakunnallisia tavoitteita, kuten luonnon monimuotoisuutta ja sen vahvistamista**. Liitto suosittelee tältä osin tavoitteiden tarkistamista.

Valmisteilla oleva *Innovatiivinen vihreän siirtymän vaihemaakuntakaava* (VISIO) on otettu yleiskaavatyössä huomioon monissa kohdin. Vihreän siirtymän teemaan sisältyy yleiskaavaselostuksessa tunnistetut Inkoon Joddböleen mahdollinen vihreän teräksen tehdas ja Gasgridin suunnittelussa oleva vetykaasuverkosto. Nämä on yleiskaavatyössä tunnistettu keskeisiksi muutosajureiksi.

On kuitenkin muistettava, että yleiskaavatyötä ohjaa ensisijaisesti Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava. Lisäksi liitto painottaa, että suunnittelualueella ovat voimassa vaihemaakuntakaavan kaikki aluetta koskevat kaavamerkinnot määräyksineen, ja näiden lisäksi yleiset suunnittelumääräykset. Kaava-asiakirjoihin (OAS ja kaavaselostus) on hyvä selkeyttää tämä kuvaus. Uudenmaan liitto auttaa mielellään kuvauksessa. Kaavaselostuksessa on myös hyvä kertoa, millä yleiskaavan keinoin vastataan keskeisiin maakuntakaavan tavoitteisiin.

Yleiskaavan esitystapa

On hyvä, että Raaseporiin tavoitellaan yhtenäistä linjausta ja yleiskaavaa edistämään kestävää, maakuntakaavan mukaista alueidenkäyttöä. Nyt nähtävillä olevan aineiston perusteella on vielä vaikea hahmottaa, millaista kaavakokonaisuutta tavoitellaan ja mitä kaavatyön kuvaama strategisuus tarkoittaa. Epäselvää on esimerkiksi, mitä tarkoitetaan yleiskaavamerkintöjen strategisella ohjaavuudella osa-yleiskaavoitetuilla alueilla, ja toisaalta merkintöjen ohjeellisella luonteella (selostus fi s.36–37, kaavamääräysten kommentit). Myöskään kaavan tavoitevuotta ei ole selkeästi ilmoitettu.

Kaavatyössä todetaan, että kaavaprosessin aikana arvioidaan voimassa olevien oikeusvaikutteisten ja oikeusvaikutuksettomien osayleiskaavojen ajanmukaisuutta. Jo ennen luonnosvaiheen nähtäville asettamista on

todettu, että kunnassa kumotaan vain yksittäisiä osayleiskaavoja, ja valtaosa osayleiskaavoista pidetään voimassa. **Kaava-aineistoon olisi hyvä sisällyttää epävirallinen kaavayhdistelmä**, jotta osallisten olisi mahdollista saada kokonaiskäsitys tavoitellusta kokonaisuudesta. Olisi myös hyvä varmistaa, että esimerkiksi kaavaselostus sisältää kaikki yleiskaavaratkaisussa esitetyt kaavamerkinnot ja -määräykset riittävine perusteluineen.

Uudenmaan liitto pitää erityisen hyvänä kaavaselostuksessa tunnistettua yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Elinvoimahankkeiden lisäksi yhteistyö on toivottavaa kestävän, seudullisen yhdyskuntarakenteen edistämiseksi.

Alue- ja yhdyskuntarakenne

Yleiskaavatyö perustuu Raaseporin kaupungin maankäytön kehityskuvaan. Ensisijainen painotus on olevissa keskuksissa, minkä lisäksi kehityskuva esittää kestävän liikkumisen laatukäytävät.

Kaavaluonnos tunnistaa kaupungin monikeskuksisuuden. Merkittävimmät keskukset ovat Tammisaari ja Karjaa, joiden välinen vyöhyke on yleiskaavaselostuksen mukaan vahvistunut viime vuosina kaupan, logistiikan ja pienteollisuuden alueena. Selostuksessa arvioidaan, että keskukset ovat kasvamassa yhteen. Kaavaselostuksessa kuvataan Puutarhakaupunki-konseptia, mutta vielä jää epäselväksi miten konsepti nivoutuu yleiskaavan eri asumisen kaavamerkintöihin ja määräyksiin, sekä kestävän liikkumisen ratkaisuihin.

Yleiskaavaluonnoksen Kaupunkikeskuksen (C) merkinnällä on osoitettu Tammisaari ja Karjaa, mikä on linjassa maakuntakaavan keskusmerkinnän kanssa. Vastaavasti Aluekeskuksiksi (CA) on osoitettu Mustio, Pohja ja Tenhola, vastaten maakuntakaavan Palvelukeskittymä-merkintää. Vaikka maakuntakaavan Palvelukeskittymä -merkintä ei sisällä keskus-merkintöjen tavoin määräystä ”yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin”, näkee Uudenmaan liitto tärkeäksi, että yleiskaavassa tunnistetaan ilmastomuutokseen varautumisen ja sopeutumisen tarve selkeästi niin kaupunkikeskusten kuin aluekeskusten kaavamääräyksissä, ei vain yleismääräyksessä.

Kaava-aineiston haasteeksi liitto näkee sen, että suunnittelualueeksi on määritelty koko kaupungin maantieteellinen alue. Etenkin voimaan jäävien osayleiskaavojen osalta jää epäselväksi, käsitelläänkö eri kaava-alueiden suunnittelutavoitteita riittävän kattavasti, etenkin huomioiden yleiskaavan strategisuuden tavoite.

Väestö ja skenaariot

Kunnan demograafiset muutostekijät, erityisesti väestön väheneminen ja ikääntyneiden osuuden kasvu ja sekä toisaalta etätyöläisten ja vapaa-ajan asukkaiden merkitys, on tunnistettu hyvin kaavan valmistelun lähtökohtina. Väestökehitystä ei ole kuitenkaan eritelty taajamittain/alueittain, vaikka juuri tämä olisi tarpeen maankäytön sekä muiden kehittämistoimien kohdentamiseksi.

Kaavoituksessa tulisi myös varautua tilanteeseen, jossa väestön ja työpaikkojen määrä ja sitä kautta palveluiden ja infrastruktuurin kysyntä eroaa selvästi trendin mukaisesta kehityksestä. Tähän liittyen olisi tausta-aineistoissa mainittu palveluverkkoselvitys hyvä lisätä kaava-aineistoon ja hyödyntää selvitystä osana kaavan jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia.

Liikenne ja saavutettavuus

Kaavaluonnoksessa liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen on tunnistettu hyvin. Uusia maankäytön kehittämisalueita on osoitettu erityisesti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen ja valtatie 25 sekä rautatien muodostaman kehityskäytävän varrelle. Tämä on liikennejärjestelmän näkökulmasta perusteltu lähtökohta, sillä se mahdollistaa olemassa olevan liikenne- ja palveluverkon tehokkaamman hyödyntämisen ja parantaa edellytyksiä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kehittämiseksi. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin tärkeää tarkastella liikenteen kokonaisuutta suhteessa kaavassa osoitettuun uuteen maankäyttöön. Erityisesti työpaikka-, teollisuus- ja logistiikka-alueiden sijoittumisessa tulee huomioida sekä henkilöliikenteen että raskaan liikenteen tarpeet ja niiden vaikutukset pääväylien toimivuuteen.

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että kaavan valmistelussa on hyödynnetty Uudenmaan raskaan liikenteen vaihtoehtoisten energialähteiden jakeluverkkoselvitystä. Selvityksen yhteys kaavaratkaisuun näkyy erityisesti raskaan liikenteen sähkö- ja kaasulatausasemien osoittamisena sekä niihin liittyvien aluevarausten turvaamisena.

Kaavaluonnoksessa tunnistetaan joukkoliikenteen merkitys ja todetaan joukkoliikenteen sisäisen liikenteen olevan kehittymässä. Joukkoliikenteen roolia suhteessa kaavassa osoitettuun uuteen ja kasvavaan maankäyttöön on kuitenkin tarpeen tarkentaa jatkovalmistelussa. Kaavan tulee luoda edellytykset sellaiselle joukkoliikenteen järjestämiselle, joka pystyy palvelemaan kasvavia asukas- ja työpaikkamääriä sekä vahvistamaan keskusten välistä saavutettavuutta. Yleiskaavatasolla ei ole tarpeen määritellä tarkkaa linjastoa tai vuorotarjontaa, mutta kaavaratkaisussa tulee tuoda esiin joukkoliikenteen tavoiteltu rakenne ja keskeiset yhteystarpeet.

Kaavaluonnoksen liikennevaikutusten arviointi on vielä varsin yleispiirteinen. Kaavaselostuksessa todetaan kaavan parantavan muun muassa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä sekä logistiikan toimintaedellytyksiä. **Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että ehdotusvaiheessa liikennevaikutusten arviointia täydennetään** ja siinä tarkastellaan tarkemmin kaavan mahdollistaman uuden maankäytön vaikutuksia liikenteen määrään, suuntautumiseen ja liikenneverkon toimivuuteen.

Erityistä huomiota on syytä kiinnittää Vt 25 ja muiden pääväylien toimivuuteen, rautatieliikenteen toimintaedellytyksiin sekä uuden teollisuus- ja työpaikkamaankäytön synnyttämään raskaaseen liikenteeseen. Lisäksi on tarpeen arvioida, miten kaavaratkaisu tukee joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kehittämistä eri keskusten välillä.

Kauppa

Yleiskaavassa keskuksina on osoitettu Tammisaaren ja Karjaan keskustat. Näillä alueilla vähittäiskaupan yksiköiden enimmäiskokoa ei rajoiteta. Lisäksi aluekeskuksina on osoitettu Mustio, Pohja ja Tenhola, missä vähittäiskaupan yksiköiden enimmäiskoko on 6000 k-m². Keskusten ja aluekeskusten kaupan ohjaus ei ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Yleiskaavassa Horsbäckin alue sekä Karjaan lounais- ja kaakkoispuolet on osoitettu merkinnällä kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa erikoistavaran vähittäiskauppoja (KMK). Alueille saa kaavamääräyksen

mukaan "sijoittaa paljon tilaa vaativia erikoistavaran kauppayksiköitä, joiden enimmäiskoko on 8000 k-m². Keskustahakuisia päivittäistavarayksiköitä ei sallita." Horsbäck ja Karjaan lounaisosa on osoitettu myös maakuntakaavassa kaupan alueina, jotka on tarkoitettu erityisesti tilaa vaativalle kaupalle. Näille alueille on esitetty maakuntakaavassa enimmäismitoitus (Horsbäck 50 000 k-m², Karjaan lounaisosa 40 000 k-m²). Enimmäismitoitukseen lasketaan mukaan olemassa oleva ja uusi liiketila, sekä merkitykseltään paikallinen liiketila. Myös yleiskaavamääräyksessä olisi tarpeen tuoda esille kaupan enimmäismitoitus.

Karjaan kaakkoispuolen KMK-alueen osalta kaavamääräys on ristiriidassa maakuntakaavan kaupan ohjauksen kanssa. Aluetta koskee maakuntakaavan yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m², ellei selvitysten perusteella muuta osoiteta. (Vrt. KHO 13.3.2023 Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava)

Yleiskaava sallii kauppaa myös TY-alueiden sekä kehittämisvyöhykkeen kaavamääräyksissä. Kyseisiä määräyksiä tulisi vielä kaupan ohjauksen osalta täsmentää, jotta ne olisivat yksiselitteisiä.

Liitto suosittelee yleiskaavatyöhön koko kaupungin kattavaa kaupan selvitystä, joka toimisi pohjana yleiskaavan kaupan ratkaisulle.

Elinkeinot

Yleiskaavassa teollisuuteen liittyviä toimintoja on hieman erilaisilla merkinnöillä osoitettu keskustun tuntumaan sekä Skogbyn, Ristenin ja Horsbäck-Läppin alueille.

Ristenin ja Horsbäck-Läppin alueet ovat mukana Uudenmaan liiton valmisteilla olevassa vihreän siirtymän elinkeinokeskittymien profilointiselvityksessä. Tavoitteena on mm. tunnistaa tarkasteltavien alueiden pitkän aikavälin kehityspotentiaali, kilpailuedut ja keskeiset ympäristöarvot sekä muodostaa kokonaiskuva siitä, millaisiin toimialoihin ja investointeihin eri alueet voivat tulevaisuudessa parhaiten profiloitua.

Yleiskaavaluonnoksessa Ristenin alue on osoitettu teollisuustoimintojen kehittämisvyöhykkeenä. Kuitenkin Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavassa Ristenin alueelle on osoitettu maa-aineshuollon kehittämisalueen merkintä. Uudenmaan liitto tunnistaa **tarpeen asukasvuorovaikutukselle sekä kuntarajat ylittävälle yhteistyölle** Ristenin alueen kehittämisessä kaavaluonnoksessa esitettyyn toimintaan. Liitto suosittelee hyödyntämään VISIO-kaavatyön selvitysaineistoja. Työssä kertynyt tietopohja osoittaa myös, että **Horsbäck–Läppin alueen osalta teollisuustoimintojen kehittäminen edellyttää alueen ympäristöarvojen erityistä huomioimista.**

Kulttuuriympäristö

Maakuntakaavan Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue -ominaisuusmerkinnällä osoitetut alueet on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu merkinnällä Arvokas kulttuuri- ja maisema-alue (kyma). Määräyksen mukaan alueen käytössä ja suunnittelussa on varmistettava, että alueen arvokkaat ominaispiirteet säilyvät, ja muutoksissa sekä rakennushankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia.

Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavan Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alueen kohdemerkinnällä (neliösymboli) osoitetut pienialaiset kulttuuriympäristön kohteet puuttuvat yleiskaavaluonnoksesta (mm. RKY-kohteet). Kaava-aineistoa tulisi täydentää kulttuuriympäristöjen teemassa, mahdollisesti yhteistyössä museoviranomaisten kanssa.

Uudenmaan liiton aineistoissa tietoa on tarjolla [Uudenmaan kulttuuriympäristöt tarinakartalla](#) ja ladattavana paikkatietona [Kulttuuriympäristöt | Avoimet aineistot](#). Liitto muistuttaa tässä yhteydessä maakuntakaavan yleismääräyksestä, jonka mukaan ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.” Yleismääräys kannustaa siten huomioimaan kaava-aineistossa myös VARK-alueet (Vnp 2024).

Kaavakarttaan on osoitettu muinaisjäännökset indekseihin, mutta tarkempaa tietoa tai määräystä ei kaava-aineistossa ole. Kaavaselostuksessa (fi, s.24) todetaan, että ”ehdotusvaiheessa alueita täydennetään yleiskaavaa varten laadittavien arkeologisten inventointien (...) uusilla tiedoilla”. Uudenmaan liitto toteaa **kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä vaikutusten arvioinnin täydennykset tarpeelliseksi.**

Viherrakenne

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että maakunnalliset ekologiset verkostot on huomioitu osana kaavan taustamateriaaleja sekä ratkaisussa. Samalla liitto toteaa, että kaavamateriaaleissa ei vielä tässä vaiheessa ole kunnan omia luontoarvojen tai ekologisten verkostojen selvityksiä. Selostuksen mukaan suurin osa kaavaluonnoksen laajoista ja merkittävistä metsäalueista sekä luonnonsuojelualueista perustuu julkisesti saatavilla olevaan aineistoon sekä muiden kaavojen aluevarauksiin, ja ehdotusvaiheessa alueita täydennetään yleiskaavaa varten laadittavien luontoselvitysten uusilla tiedoilla. Uusien ja tarkentavien luontotietojen tuottaminen sekä niiden tulosten hyödyntäminen osana jatkosuunnittelua on tärkeää.

Yleiskaavaluonnoksesta puuttuu voimassa olevan maakuntakaavan suojelualuemerkintöjä tai niiden osia, esimerkiksi suojelualue Långån kosteikko. **Uudenmaan liitto edellyttää kaikkien maakuntakaavan suojelualuemerkintöjen käsittelyä yleiskaavassa.**

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu viheryhteystarvemerkinnoin voimassa olevan maakuntakaavan viheryhteystarvemerkinnot sekä VISIO-kaavan luonnoksessa osoitetut uudet viheryhteystarvemerkinnot. Uudenmaan liitto kiittää VISIO-kaavan luonnoksen ratkaisujen huomioimisesta osana yleiskaavaluonnosta, mutta huomauttaa, että VISIO-kaavan luonnoksessa osoitettua Domargård-Oxhagenin viheryhteystarvemerkinntä ei ole huomioitu yleiskaavakartalla kokonaisuudessaan.

Lisäksi Uudenmaan liitto pitää ongelmallisena mm. alueiden käytön suunnittelujärjestelmän kannalta (AKL 4 §) kokonaisuutta, jossa osoitetaan yleiskaavassa vain maakunnalliset viheryhteystarpeet. Yleiskaavan tulisi

tarkentaa maakuntakaavassa esitettyä ratkaisua niin, että se sisältää tarkemmat ratkaisut maakunnallisten yhteyksien turvaamiseen sekä niiden kanssa kokonaisuuden muodostavat, paikalliset, huomioon otettavat ekologisten verkostojen osat. Yleiskaavaratkaisua tulee siis täydentää tältä osin ehdotukseen.

Pohjavesi

Kehittämisyöhyke Vt 25:n ja rantaradan varrella osuu kaupungin tärkeimmälle pohjavesialueelle. Tämä tunnistetaan kaavaselistuksessa haasteena. Vyöhykkeen määräyksessä tulisi esittää ratkaisuja kielteisten vaikutusten ehkäisemiseen mm. pohjavesien osalta. Pohjavesialueilla ei ole suunnittelumääräyksiä. Kaava-aineistoa on tältä osin täydennettävä.

Energia

Uudenmaan liitolle ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksen energiaratkaisuihin. Ratkaisut vastaavat voimassa olevaa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavaa. Lisäksi kaavaluonnoksessa on jo ennakoivasti huomioitu parhaillaan valmisteilla oleva, vihreää siirtymää ja huoltovarmuutta koskeva VISIO-vaihemaakuntakaava sen luonnosvaiheen mukaisesti esimerkiksi vetulinjausten sekä myös aurinkovoiman osalta.

Ympäristöhäiriöt

Kaavassa on osoitettu yhteensä viisi kiertotalouden aluetta. Selostuksessa todetaan, että jo käytöstä poistuneet maa-ainesalueet pääväylien varrella on osoitettu kiertotalouden potentiaalisiksi alueiksi. (Selostus fi, s. 49).

Merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan alue varataan maa-ainesten ottoa ja kiertotalouden tarpeita varten. Kaavaselistuksessa ei ole tarkemmin perusteltu merkinnän osoittamisen perusteita, eikä arvioitu merkinnän vaikutuksia. Epäselväksi jää, mahdollistaako merkintä jatkossa maa-ainesten oton, kuten määräyksessä todetaan. Määräyksiä on tarpeen täydentää, myös huomioiden mahdolliset tiedossa olevat skenaariot.

Maanpuolustus ja rajavalvonta

Kaavaluonnoksesta ja sen selostuksesta ei löydy mainintaa puolustusvoimien toiminnasta aiheutuvista melualueista. Myöskään voimassa olevissa kaavoissa näitä melualueita ei ole esitetty.

Kaava-alueella tulisi huomioida ainakin seuraavat puolustusvoimien toimintaan liittyvät melualueet:

- Baggbyn ampumarata: 60 dB LAImax ja 65 dB LAImax -melualueet ampumaradan ympärillä.
- Syndalenin harjoitusalue: 55 dB LRden -melualue kaava-alueen lounaisosassa (harjoitusalueesta pieneltä osin Raaseporin alueelle ulottuva vaikutus).

Uudenmaan liitto esittää, että **edellä mainitut melualueet merkitään kaavaan asianmukaisin kaavamerkinnöin ja -määräyksiin ennen kaavaehdotusvaiheen nähtäville asettamista**. Melualueiden puuttuminen on merkittävä puute, sillä ne vaikuttavat suoraan alueen soveltuvuuteen asumiselle, loma-asumiselle ja muulle melulle herkälle toiminnalle. Niiden huomiotta jättäminen voi johtaa virheellisiin maankäyttöratkaisuihin sekä myöhemmässä vaiheessa valituksiin tai tarpeeseen muuttaa jo hyväksyttyä kaavaa.

Sekä käsiteltävänä olevassa kaavaluonnoksessa että edelleen voimaan jäävässä oikeusvaikutuksettomassa osayleiskaavassa Gropfjärd–Dragsfjärd 1014 (2006) on Puolustusvoimien toimintaan liittyviä aluevarauksia. Näiden kahden kaavan aluevaraukset kuitenkin poikkeavat toisistaan. Kaavaluonnoksessa puolustusvoimien alue on merkitty laajuudeltaan huomattavasti suppeampana kuin osayleiskaavassa 1014. Koska osayleiskaava jää selostuksen mukaan voimaan nimenomaan Dragsvikin alueen maankäytön ohjaamiseksi, on tärkeää, että Puolustusvoimien alue esitetään samalla tavalla molemmissa asiakirjoissa. Kaava-aineistoa tulee tältä osin tarkentaa.

Ilmastovaikutusten arviointi

Raaseporin yleiskaavan yhtenä keskeisenä tavoitteena on luoda edellytykset kestäväälle kehitykselle kaupungin strategian mukaisesti, mukaan lukien tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä. Kaavalle ei ole määritelty varsinaista tavoitevuotta, mutta selostuksen mukaan Raaseporin maankäytön kehityskuva 2050 toimii kaavatyön perustana. Näin ollen yleiskaavaa toteutetaan käytännössä tilanteessa, jossa kaupunki on jo tavoitteensa mukaisesti saavuttanut tai ainakin lähellä saavuttaa hiilineutraaliuden. Yleiskaavan tavoitteissa ja lähtökohdissa tulisikin tunnistaa kaavan pidemmän aikavälin merkitys kaupungin tavoitellessa ilmastopäästöjen nettovähentämistä ja hiilinegatiivisuutta.

Kaavaselostuksessa esitetään ilmastotyön kannalta hyviä ja kannatettavia tavoitteita: ilmastoviisaiden ratkaisujen edistäminen, ilmastomuutokselle herkkien alueiden tunnistaminen, edellytysten luominen vihreälle siirtymälle ja kestäville energiaratkaisuille sekä arvokkaiden yhtenäisten metsäalueiden ja hiilinielujen tunnistaminen. Sen sijaan varsinaista arviointia siitä, missä määrin esitetyt kaavaratkaisut näitä tavoitteita tosiasiallisesti edistävät tai missä määrin ne saattavat olla niiden kanssa ristiriidassa, ei ole tehty. Uudenmaan liitto pitää ilmastovaikutusten arvioinnin laadintaa tärkeänä, jotta yleiskaavan ja kaupungin ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa.

Uudenmaan liitto edellyttää, että kaavaehdotusvaiheeseen mennessä laaditaan yleiskaavatasolle soveltuva ilmastovaikutusten arviointi, jossa:

- kuvataan arviointimenetelmät ja tunnistetaan kaavan keskeisten ratkaisujen vaikutukset hillinnän ja sopeutumisen näkökulmasta
- arvioidaan kaavan vahvuudet ja heikkoudet ilmaston kannalta ja esitetään konkreettisia suosituksia jatkosuunnitteluun (sekä kaavaehdotus että tuleva asemakaavoitus huomioiden)
- huomioidaan arviointitulokset kaavaehdotuksen valmistelussa
- tuodaan esiin arviointiin ja kaavan toteutumiseen liittyvät epävarmuudet sekä miten epävarmuuksiin on varauduttu

Ilmastovaikutusten arviointia varten on suositeltavaa hyödyntää olemassa olevia menetelmiä, kuten KILVA- ja Hiilikartta-työkaluja.

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että yleiskaavan MY-alueilla aurinkovoiman rakentaminen tulee perustua aina asema- tai yleiskaavaan. Uudenmaan liitto kiinnittää kuitenkin huomiota MY-merkinnän määräykseen, jonka mukaan hankkeiden tulee olla ilmasto- ja hiilidioksidipäästövaikutuksiltaan kaupungin hiilineutraalisuustavoitteiden kannalta positiiviset. Määräyksen sitominen kaupungin hiilineutraalisuustavoitteeseen voi muuttua epäselväksi, jos tavoite muuttuu tai kun tavoite on saavutettu.

Yhteenveto

Raaseporin yleiskaavaluonnos on kunnianhimoinen ja tavoittelee osaltaan Uudenmaan maakuntakaavan sekä -strategian toteutumista. Haasteena on keskeneräinen kaava-aineisto sekä epävirallisen kaavayhdistelmän puute. Yhdistelmä mahdollistaisi kumoutuvien ja voimaan jäävien osayleiskaavojen sekä strategisen yleiskaavaluonnoksen vertailun, sekä kokonaiskuvan syntymisen.

Liitto kannustaa tarkentamaan kaavatyön tavoitevuotta sekä tavoitteita. Luonnon monimuotoisuuden tukeminen voi lukeutua osaksi ”ilmasto ja ympäristö” tavoiteteemaa, mutta ansaitsee tulla mainituksi osana tätä tavoitetta tai kokonaan omana pääteemanaan.

Kaavatyössä on hyödynnetty kattavasti tausta- ja lähdeaineistoa, mikä selviää kaavaselostuksen lopun luettelosta (luku 11). Kuitenkin kaava-aineistosta puuttuu keskeiset selvitykset.

Kaavan jatkotyöstössä on hyvä arvioida strategisuuden merkitystä ja esitystapaa. Kaavaluonnoksen yleismääräyksen mukaan esimerkiksi ilmastonmuutoksen huomiointi jäisi nyt ratkaistavaksi asemakaavoissa. Kaavaratkaisu nykymuodossaan ei myöskään mahdollista erilaisiin kehityskulkuihin varautumista.

Liitto toivoo, että kaupunki jatkaa kaavatyön valmisteluvaihetta: kaavaratkaisujen ja -aineiston kehittämistä vuorovaikutuksessa keskeisten sidosryhmien kanssa. Vuorovaikutuksen mahdollisuuksia voisi arvioida myös yhteistyössä Uudenmaan liiton VISIO-kaavatyön kanssa sekä osana eri kaavatasojen vaikutusten arviointia. Täydennetty kaavaluonnos selvityksineen olisi hyvä asettaa uudestaan nähtäville ennen ehdotusvaiheeseen siirtymistä.

Uudenmaan liitto osallistuu mielellään työneuvotteluihin, ja toivoo yhteydenpitoa matalalla kynnyksellä.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Eija Hasu

Täytäntöönpano:

Päätösote: Raaseporin kaupunki

Oheismateriaali

Lausuntopyyntö Raaseporin yleiskaava 2030 luonnoksesta
Taustoitus Lausunto Raaseporin yleiskaava 2030; MHS 21.9.2026

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 88

15.6.2026
21.9.2026

122

VISIO-kaavan luonnoksen vuorovaikutus ja kaavapalaute

Maakuntahallitus 15.06.2026 § 88

Strateginen lähtökohta

Maakuntakaava on lakisääteinen pitkän aikajänteen strateginen suunnitelma, jolla ohjataan maakunnan maankäytön ja toiminnallisen kokonaisuuden kehitystä kohti määriteltyä tavoitetilaa.

Maakuntakaavalla edistetään osaltaan Uudenmaan liiton strategisten linjauksien ja maakuntaohjelman toteuttamista. Innovatiivisen vihreän siirtymän VISIO-kaavatyö tukee maakuntaohjelman kaikkia kolmea painopistettä: ympäristöviisautta, innovatiivisuutta ja onnellisuutta. VISIO-kaavatyön rinnalla laaditaan tiiviissä yhteistyössä merialuesuunnitelman päivitystä sekä maakuntaohjelmaa toteuttavia tiekarttoja.

Selostus

VISIO-kaavan luonnos oli nähtävillä keväällä 2026. Kaavasta saatiin yhteensä 206 lausuntoa ja palautetta, joista tuodaan nyt maakuntahallitukselle tiedoksi alustava kooste.

VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä on Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava, jonka tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ympäristön reunaehdot huomioiden. Kaava täydentää ja päivittää voimassa olevia maakuntakaavoja ja ohjaa yhdessä niiden kanssa Uudenmaan alueidenkäyttöä pitkälle tulevaisuuteen. Kaavan tavoitevuosi on 2050.

Kaavan teemat ovat: energia, logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne, teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto, luonto ja hiilensidonta, vesihuolto ja vesivarat sekä maanpuolustus. Läpileikkaavina näkökulmina tarkastellaan ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista, turvallisuutta, huoltovarmuutta ja resilienssiä; hyväksyttävyyttä ja oikeudenmukaisuutta sekä innovatiivista vihreää siirtymää.

Kaavaluonnoksen vuorovaikutus

Kaavaluonnoksen vuorovaikutus toteutettiin keväällä 2026. Lausuntojen ja palautteen antamiseen varattiin aikaa 11.3.–8.5.2026. Vuorovaikutukseen sisältyi: lausunnonantajien kutsutilaisuus, kaikille avoin teams-yleisötilaisuus sekä neljä seudullista yleisötilaisuutta Helsingissä, Porvoossa, Tuusulassa ja Siuntiossa.

Lausuntopyyntö lähetettiin 184 taholle, minkä lisäksi palautteen antamisen mahdollisuudesta viestittiin avoimesti kaikille osallisille mm. kaavan ja

kuntien nettisivuilla, liiton ja kuntien kuulutuksissa, yleisötilaisuuksissa, kaavan uutiskirjeissä ja sosiaalisessa mediassa.

Toukokuun 2026 loppuun mennessä VISIO-kaavan luonnoksesta oli saatu yli 200 lausuntoa tai mielipidettä ja näihin sisältyen lähes 800 teema- tai aihekohtaista kommenttia. Lausunnon jättivät lähes kaikki Uudenmaan kunnat sekä laaja joukko valtion viranomaisia, maakuntien liittoja, energiayhtiöitä, satamia, elinkeinoelämän toimijoita, ympäristöjärjestöjä ja asukasyhdistyksiä. Lisäksi yksityishenkilöt antoivat paljon palautetta.

Palautteen aiheet kaavateemoittain

Palautteessa kaavan teemoista korostuivat erityisesti luonto ja hiilensidonta (297 kpl kommentteja), energia (218 kpl kommentteja), logistiikka ja liikenne (161 kpl kommentteja) sekä teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto (108 kpl kommentteja). Yhteen palautteeseen saattaa siis sisältyä kommentteja useammasta kaavan teemasta ja aiheesta.

Luonto ja hiilensidonta – teemassa keskeisiksi aiheiksi nousivat viheryhteydet, kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet, suojelualueet ja luo-alueet sekä ekologinen kompensatio. Useissa palautteissa esitettiin uusia suojelualueita ja viheryhteyksiä sekä nykyisten ekologisten verkostojen vahvistamista. Samalla korostettiin tarvetta sovittaa yhteen luonnon monimuotoisuuden tavoitteet ja vihreän siirtymän investoinnit. Huolta herättivät kulttuurimaiseman ja energiaan liittyvien hankkeiden (aurinkovoimalat, voimalinjat) ristiriidat ja toivottiin etenkin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden turvaamista aurinkovoiman rakentamiselta. Etenkin metsätalouden kannalta pidettiin tärkeänä, että kaavassa on esitetty kumottavaksi niitä osia suojelualuemerkinnöistä, joita ei tarkempien tietojen mukaan ole mahdollista toteuttaa luonnonsuojelulailla. Uusia nk. luo-alueita (Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue) pidettiin hyvinä, mutta merkinnän päällekkäisyyttä suhteessa luonnonsuojelu- ja Natura-alueisiin esitettiin tutkittavaksi. Merkinnän ohjausvaikutusta ja tulkintaa tulee selventää mm. suhteessa alkutuotantoon.

Energian teemassa palautteessa korostuivat aurinkovoima, voimalinjat, vetyputket, ydinvoima sekä datakeskukset. Aurinkovoimasta laaja näkemys oli, että hankkeet tulisi ensisijaisesti sijoittaa rakennettuun tai muuten muokattuun ympäristöön. Erityisesti luonto-, maisema- ja ruokaturvavaikutukset nousivat esiin. Asukkaat ja yhdistykset korostivat voimalinjojen haittoja maisemalle ja luonnolle, kun taas yritykset ja energiatoimijat painottivat sähköverkon vahvistamisen välttämättömyyttä vihreän siirtymän toteutumiselle. Varautumista kansalliseen vetyverkkoon pidettiin tärkeänä, mutta korostettiin putkien sijoittamista olemassa olevien infrastruktuurikäytävien yhteyteen. Pienydinvoima nähtiin mahdollisuutena puhtaan energian ja lämmön tuotannossa, mutta samalla korostettiin terminologian täsmentämistä sekä sijoittumisen ja turvallisuuden tapauskohtaista arviointia lupamenettelyissä. Datakeskusten hukkalämmön hyödyntämistä kaukolämpöverkossa kannatettiin, mutta samalla nostettiin esiin niiden suuri sähkön- ja vedenkulutus sekä kysymys paikallisten hyötyjen riittävydestä. Kunnat toivoivat datakeskusten huomioimista nykyistä laajemmin omana maankäyttökysymyksenään.

Logistiikka ja liikenne -teemassa eniten keskustelua herättivät rahtirata ja multimodaaliterminaali, Tallinna-tunneli, raskaan liikenteen lataus- ja

taukopaikat sekä Itärata ja Lentorata. Palautteessa korostuu toisaalta hankkeiden strateginen merkitys ja toisaalta niiden paikalliset vaikutukset sekä niihin liittyvä epävarmuus.

Rahtiradan ja multimodaaliterminaalin osalta niiden sijoittuminen herättää merkittäviä huolia erityisesti asutuksen, viljelyalueiden ja yhtenäisten metsäalueiden läheisyydessä. Palautteessa painottuu tarve jatkosuunnittelun tarkentamiselle, vaikutusten arvioinnin vahvistamiselle sekä vaihtoehtojen vertailulle. Myös eri ratayhteyksien yhteensovittaminen ja toteutettavuuskysymykset nousevat keskeisiksi.

Tallinna-tunnelia pidetään yleisesti tärkeänä saavutettavuuden ja kansainvälisten liikenneyhteyksien näkökulmasta, ja sen nähdään vahvistavan Suomen asemaa osana eurooppalaista verkkoa. Keskeinen kysymys liittyy linjausvaihtoehtoihin: osa toimijoista kannattaa yhden linjauksen esittämistä maankäyttörajoitusten minimoimiseksi, kun taas toiset korostavat useampien vaihtoehtojen säilyttämistä, jotta toteuttamismahdollisuuksia ei rajata liian aikaisessa vaiheessa. Tunnelihanke kytkeytyy myös rahtiradan ja logistiikkaratkaisujen kokonaisuuteen.

Raskaan liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien jakelu- ja taukopaikkojen tarve tunnistetaan laajasti, ja niiden osoittamista kaavassa pidetään perusteltuna. Samanaikaisesti esiin nousee huolia sijaintien soveltuvuudesta, vaikutuksista ympäristöön ja pohjavesiin sekä aluevarausten laajuudesta, minkä vuoksi tarkennuksia ja muutoksia pidetään tarpeellisina.

Itärataa koskevassa palautteessa korostuvat linjausvaihtoehtojen tarkastelu ja niiden vaikutukset ympäristöön, maisemaan ja yhdyskuntarakenteeseen. Samalla tunnistetaan hankkeen merkitys saavutettavuuden ja aluekehityksen kannalta. Lentorata jakaa näkemyksiä. Osa pitää ratalinjausta yleissuunnitelman mukaisena (Väylävirasto) ja hanketta perusteltuna osana valtakunnallista liikennejärjestelmää, kun taas osa nostaa esiin huolia sen vaikutuksista, kustannuksista, toteutettavuudesta ja tarpeellisuudesta. Palautteessa korostuu tarve vaihtoehtojen ja vaikutusten tarkemmalle arvioinnille.

Kokonaisuutena liikenteen palautteessa painottuu tarve jatkosuunnittelun tarkentamiselle, vaikutusten syventämiselle sekä tasapainon löytämiselle laajempien liikennejärjestelmähyötyjen ja paikallisten haittavaikutusten välillä.

Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto -teemassa keskustelua herättivät erityisesti ns. kaavakartan ”harmaat donitsit” eli teollisen tuotannon, kiertotalouden ja maa-aineshuollon kehittämisalueet. Niitä pidettiin elinkeinojen näkökulmasta tärkeinä, mutta useiden kohteiden osalta esitettiin myös merkittävää kritiikkiä luonto- ja ympäristövaikutuksista. Erityisesti Pikkala-Kela, Risten ja Läpp-Horsbäck nousivat palautteessa alueista esiin.

Palaute seuduittain

Pääkaupunkiseudun asukaspalautteessa korostuivat viheryhteydet sekä kriittiset näkemykset Lentoradasta, rahtiradasta ja multimodaaliterminaalista, kun taas kuntien ja viranomaisien palautteessa painottuivat Tallinna-tunneli, energiahuolto sekä ekologisten verkostojen turvaaminen. Keski-Uudenmaan palautteessa nousivat esiin erityisesti

rahtirata, TTKM-alueet, energiainfrastruktuuri, datakeskukset sekä luonnon, viheryhteyksien ja pohjavesien huomioiminen vihreän siirtymän hankkeissa.

Länsi-Uudellamaalla keskeisiä teemoja olivat energia- ja vetyverkot, TTKM-alueiden vaikutukset, aurinkovoima sekä viheryhteyksien, suojelualueiden ja muiden ympäristöarvojen turvaaminen. Itä-Uudellamaalla palautteessa korostuivat Itärata, Kilpilahden ja muiden TTKM-alueiden kehittäminen, energiahankkeet sekä viheryhteyksien ja suojelualueiden yhteensovittaminen aluekehityksen kanssa.

Yhteenveto

Palautteessa ei muodostunut selkeää kaavan puolustajien ja vastustajien jakoa, vaan näkemykset vaihtelivat teemoittain. Kunnat ja elinkeinoelämän toimijat korostivat investointien, energiainfrastruktuurin, logistiikan ja teollisuuden toimintaedellytyksiä; kannattivat pääosin vihreän siirtymän mahdollistamista maakuntakaavalla sekä toivoivat monin paikoin tarkennuksia kaavamääräyksiin ja aluevarauksiin.

Ympäristöjärjestöt, paikallisyhdistykset ja monet yksityishenkilöt painottivat luonnon monimuotoisuutta, viheryhteyksiä, maisema-arvoja ja vaikutusten arviointia; suhtautuivat kriittisemmin erityisesti suuriin energia- ja teollisuushankkeisiin sekä joidenkin aluevarausten laajuuteen. Viranomaiset keskittyivät ennen kaikkea kaavan tekniseen laatuun, vaikutusten arviointeihin, turvallisuuteen sekä lainsäädännön ja valtakunnallisten tavoitteiden huomioimiseen.

Palautteen perusteella VISIO-kaavan tavoitteita vihreän siirtymän edistämiseksi pidetään yleisesti tärkeinä. Eniten keskustelua ovat herättäneet luonnon monimuotoisuuden turvaamisen sekä vihreän siirtymän investointien yhteensovittaminen, energiainfrastruktuurin sijoittaminen, liikennejärjestelmän ratkaisut sekä teollisen kehittämisen alueet. Palautteessa korostuvat erityisesti vaikutusten arviointien kehittämistarpeet, eri maankäyttötavoitteiden yhteensovittaminen sekä kaavamääräysten selkeyttäminen.

Maakuntahallitus ohjaa työn jatkovalmistelua ja saatu palaute otetaan huomioon soveltuvien osien.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi VISIO-kaavan luonnoksesta saadun palautteen.

Esittelijä: maakuntajohtaja Tuija Telén

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntijat Ilona Mansikka, Elina Ojala ja Heini Peltonen

Strateginen lähtökohta

Maakuntakaava on lakisääteinen pitkän aikajänteen strateginen suunnitelma, jolla ohjataan maakunnan aluerakenteen ja maankäytön kokonaisuuden kehitystä kohti maakuntaohjelman esittämää tavoitetilaa.

Maakuntakaavalla edistetään osaltaan Uudenmaan liiton strategisten linjauksien ja maakuntaohjelman toteuttamista. Innovatiivisen vihreän siirtymän VISIO-kaavatyö tukee maakuntaohjelman kaikkia kolmea painopistettä: ympäristöviisautta, innovatiivisuutta ja onnellisuutta. VISIO-kaavatyön rinnalla laaditaan tiiviissä yhteistyössä merialuesuunnitelman päivitystä sekä maakuntaohjelmaa toteuttavia tiekarttoja.

Selostus

VISIO-kaavan luonnos oli nähtävillä keväällä 2026. Kaavasta saatiin yli 200 lausuntoa ja palautetta. Palautteen pohjalta on nyt arvioitu kaavaratkaisujen, määräysten, vaikutusten arvioinnin ja kaava-aineistojen muutostarpeita sekä valmisteltu jatkotoimenpiteitä kaavaehdotukseen. Maakuntahallitukselle tuodaan tiedoksi kooste kaavan läpileikkaavien näkökulmien palautteesta sekä muusta palautteesta, joka ei kohdistu suoraan varsinaisiin kaavan teemoihin. Lisäksi tuodaan tiedoksi palautteeseen perustuvat toimenpide-ehdotukset. Läpileikkaavien näkökulmien palaute sisältää myös VISIO-kaavasta järjestettyjen kansainvälisten vertaisarviointien tulokset.

VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä on Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava, jonka tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ympäristön reunaehdot huomioiden. Kaava täydentää ja päivittää voimassa olevia maakuntakaavoja ja ohjaa yhdessä niiden kanssa Uudenmaan alueidenkäyttöä pitkälle tulevaisuuteen. Kaavan tavoitevuosi on 2050.

Kaavan teemat ovat: energia, logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne, teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto, luonto ja hiilensidonta, vesihuolto ja vesivarat sekä maanpuolustus. **Läpileikkaavina näkökulmina tarkastellaan ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista; turvallisuutta, huoltovarmuutta ja resilienssiä; hyväksyttävyyttä ja oikeudenmukaisuutta sekä innovatiivista vihreää siirtymää. Läpileikkaavien näkökulmien osuus painottuu ehdotusvaiheeseen.**

Kaavaluonnoksen vuorovaikutus

Kaavaluonnosvaiheen vuorovaikutus toteutettiin keväällä ja kesällä 2026. Kaavaluonnosta esiteltiin kuudessa vuorovaikutustilaisuudessa, ja näissä kerättiin myös palautetta. Lisäksi kaavaluonnosta esiteltiin kuntien eri asiantuntijaryhmille ja muille sidosryhmille sekä medialle. Kaavan vertaisarviointi keskittyi kaavan läpileikkaavien näkökulmien vaikutusten arviointeihin. Kaavatyön uusimaalaisille sidosryhmille järjestettiin nk. pyöreän pöydän keskustelutilaisuus. Kansainväliseen vertaisarviointiin osallistui viisi Itämeren verrokkiseutua eli Tukholman, Oslon, Göteborgin, Riikan ja Tallinnan Harjun seudut. Vertaisarviointi päättyi kansainvälisten kaavoitusasiantuntijoiden työpajaan heinäkuun alussa.

Läpileikkaavien näkökulmien palaute ja toimenpide-ehdotukset

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen palautteessa korostui tarve vahvistaa kokonais kuvaa kaavan ilmastovaikutuksista, arvioida kaavaratkaisujen yhteisvaikutuksia sekä huomioida nykyistä vahvemmin ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ilmastoriskit. Jatkotyössä täydennetään vaikutusten arviointia ja tarkistetaan kaavamääräysten ohjausvaikutusta sekä hillinnän että sopeutumisen näkökulmasta.

Turvallisuuden, resilienssin ja huoltovarmuuden palautteessa korostuivat kriittisen infrastruktuurin turvaaminen, vaihtoehtoiset yhteydet ja riittävät kapasiteettivaraukset sekä energia-, liikenne-, vesihuolto-, puolustus- ja ruokahuoltojärjestelmien toimintavarmuus. Jatkotyössä pyritään vahvistamaan näiden järjestelmien toimintaedellytyksiä, tunnistetaan kriittisiä riippuvuuksia sekä vahvistetaan varautumisen ja häiriönsietokyvyn näkökulmaa.

Hyväksyttävyyden ja oikeudenmukaisuuden osalta palautteessa nousivat esiin erityisesti paikallisten sekä ylimaakunnallisten haittojen ja hyötyjen jakautuminen, maanomistajien oikeudet ja kaavan ennakoitavuus, ekologinen ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus sekä kuntien paikallinen liikkumavara. Jatkotyössä tunnistetaan keskeiset sidosryhmät, mukaan lukien haavoittuvat ryhmät, sekä täydennetään vaikutusten arviointia. Osana arviointia tunnistetaan haittojen ja hyötyjen jakautumista kuten myös haittojen lieventämisen keinoja.

Innovatiivisen vihreän siirtymän näkökulmasta palautteessa painottuivat energiajärjestelmän murros, uudet teknologiat sekä teollisuuden, logistiikan ja kiertotalouden kehittämisedellytykset. Jatkovalmistelussa kaavan strateginen, joustava ja teknologianeutraali luonne halutaan säilyttää sekä tunnistaa paremmin investointien, innovaatioekosysteemien ja kestävän aluekehityksen kannalta keskeisiä alueita.

Kaavaluonnoksen yleinen palaute sekä muihin teemoihin, vuorovaikutukseen ja vaikutusten arviointiin liittyvä palaute ja toimenpiteet

Yleisessä ja muiden teemojen palautteessa VISIO-kaavaa pidettiin pääosin tarpeellisena, ajankohtaisena ja hyvin valmisteltuna. Maakuntakaavalta toivottiin strategisuutta ja yleispiirteisyyttä sekä riittävää joustoa kuntakaavoitukselle. Samalla korostettiin vihreän siirtymän investointien, elinvoiman ja kilpailukyvyn edellytyksiä, ympäristön arvoja ja ilmastonäkökulmaa, turvallisuutta ja huoltovarmuutta sekä kuntien, maakuntien ja eri kaavatasojen välistä yhteistyötä. Myös alkutuotannon ja ruokahuollon merkitystä toivottiin vahvemmin esiin. Jatkotyössä selkeytetään maakuntakaavan roolia sekä kaava-aineistoja, ratkaisuja ja niiden perusteluja. Kaavaehdotuksen ratkaisujen yhteensovittamista kuntien ja naapurimaakuntien kaavojen kanssa jatketaan.

Kaavan vuorovaikutuksesta saatiin sekä kiitosta että kritiikkiä. Erityisesti maanomistaja- ja asukasviestinnättävyydessä sekä kaavakartan ja muun aineiston selkeydessä nähtiin kehittämistarpeita. Jatkotyössä mm. kehitetään vuorovaikutusta, tavataan kuntia, viranomaisia, toimijoita ja asukkaita sekä selkeytetään kaava-aineistoja ja verkkosivuja. Vuorovaikutuksesta kootaan raportti osaksi kaava-aineistoja. Lisäksi täydennetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja kaavaselostusta muutoksenhakuun, muuttuvaan lainsäädäntöön ja tietomallimuotoisuuteen liittyen.

Vaikutusten arvioinnin palautteessa toivottiin sen täydentämistä ja tarkentamista, joten jatkotoimina arviointia täydennetään mm. kaavan kokonais- ja kumulatiivisten vaikutusten arvioinnilla. Myös esimerkiksi suurten liikennehankkeiden yhteisvaikutusten arviointia tarkennetaan. Vaikutusten arviointia hyödynnetään kaavaehdotuksen valmistelussa ja mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemisessä ja huomioimisessa.

Teemakohtaiset toimenpiteet

Kaavan teemojen luonnosvaiheen palautteet esiteltiin maakuntahallitukselle kesäkuussa. Palautteen perusteella valmistelua jatketaan nyt teemakohtaisesti. Hallitukselle esitellään tiedoksi ehdotukset jatkotoimenpiteiksi.

- **Luonto ja hiilensidonta** -teemassa mm. päivitetään ekologisten verkostojen tietoja, tarkistetaan suojelualueita ja uusia merkintätapoja sekä täsmennetään määräyksiä ja vaikutusten arviointia.
- **Energiateemassa** täydennetään muun muassa aurinko- ja ydinvoimaa koskevia määräyksiä, vety- ja CO₂-siirtoyhteyksiä sekä voimajohtoverkon esitystä.
- **Logistiikan ja pitkän matkan henkilöliikenteen** osalta jatketaan mm. rahtiradan, multimodaaliterminaalien, raskaan liikenteen taukopaikkojen, Inkoon satamaradan ja Itäradan ratkaisujen tarkentamista.
- **Teollisen tuotannon, kiertotalouden ja maa-aineshuollon** merkintöihin tehdään kohde- ja sijaintitarkistuksia sekä täsmennetään merkintätapaa, määräyksiä ja maakunnallisuuden kriteerejä.
- **Vesihuollon ja vesivarojen** osalta täydennetään vesiensuojelua koskevaa yleismääräystä, selostusta, liitekarttaa ja vaikutusten arviointia.
- **Maanpuolustusteemassa** osalta tarkennetaan ainakin suojavyöhykkeen määräystä ja ampumamelualueiden esitystapaa.
- Kriittisen infrastruktuurin (vesihuolto ja maanpuolustus) osalta tutkitaan edelleen palautteen pohjalta yksityiskohtaisen tiedon poistamisen vaihtoehtoja yhteistyössä asianosaisten viranomaistahojen kanssa.

Kaavatyön seuraavat askeleet

Saatu palaute ohjaa kaavaehdotuksen valmistelua, johon kuuluu syksyn aikana myös paljon vuorovaikutusta mm. kuntien, toimijoiden ja asukkaiden kanssa erilaisten tapaamisten ja tilaisuuksien muodossa. Vuorovaikutuksen ja lisäselvitysten pohjalta muokattua kaavaehdotusta esitellään maakuntahallitukselle ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista keväällä 2027.

Päätösesityksen oheismateriaalina on kooste saadusta palautteista ja jatkotoimenpiteistä. Haluttaessa hallitus voi pyytää palautteita tutustuttavaksi.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi VISIO-kaavan luonnoksesta saadun palautteen ja toimenpiteet kaavaehdotusvaiheeseen.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntijat Ilona Mansikka, Elina Ojala ja Heini Peltonen

Oheismateriaali

VISIO-kaava Luonnoksen palautteen toimenpiteet; MHS 21.9.2026

Maakuntahallitus

21.9.2026

123**Helsingin ja Tallinnan välisen rautatietunnelin tilannekatsaus**

Maakuntahallitus 21.9.2026

344/06.04/2026

Selostus

Uudenmaan ja koko Suomen kansainvälisen saavutettavuuden parantaminen edellyttää isoja ratkaisuja. Baltian maat rakentavat yhteistyössä Rail Baltica yhteyttä Keski-Euroopasta kohti Tallinnaa. Junan on tarkoitus kulkea 2030-luvun alkupuolella. Suomen on ratkaistava haluaako mukaan tähän kehityskäytävään. Uudenmaan liitto on katsonut tehtäväksen turvata tämän mahdollisuuden mm. kaavaratkaisuilla.

Voimassa olevassa Uusimaa 2050 kaavassa on osoitettu liikennetunnelin ohjeellinen linjaus etelästä Helsingin kautta kohti lentokenttää. Merenalaisessa ja maanalaisessa rautatietunneleissa kulkisi sekä matkustaja- että rahtiliikenne. Matkustajaliikenne päättyisi lentoaseman matkustajaterminaaliin, mistä olisi vaihto kansalliseen junaverkkoon. Rahtiliikenteen ratayhteys jatkuisi lentoaseman pohjoispuolelle sijoittuvaan rahtiterminaaliin, joka on osoitettu kaavassa tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueena. Rahtiterminaalista kohti Hyvinkää-Hanko-rataa on suora liikenteen yhteystarpeen kehittämisperiaatemarkintä.

Käynnissä olevassa VISIO-kaavassa päivitetään täsmällisemmiksi rahtiterminaalia ja sen liikenneyhteyksiä koskevat varaukset. Luonnoksessa esitetyt vaihtoehdot perustuivat 2026 valmistuneeseen selvitykseen "Rahtiradan ja lentoaseman pohjoispuolen terminaalijärjestelyt sekä varikon suunnittelu maakuntakaavan tarpeisiin". Luonnoksen terminaalivaihtoehtoista on tarkoitus valita vain yksi kaavaehdotukseen.

Kaavallisten ratkaisujen rinnalla Uudenmaan liitto on selvittänyt yhteistyössä eri kuntien ja sidosryhmien kanssa Tallinnan tunnelin edistämisen edellyttämiä toimenpiteitä ja vaiheita. Vajaa kymmenen vuotta sitten laadittu FinEst Link-selvitys toimi pohjana voimassa olevan kaavan ratkaisuille.

Tajava-hanke toteutettiin syksyn 2024 ja talven 2025 välisenä aikana Vantaan kaupungin, Helsingin kaupungin ja Uudenmaan liiton yhteistyönä. Hankkeessa laadittiin tunnelin jatkosuunnittelua jäsentävä hankkeistamisen suunnitelma, joka sisältää jatkotoimenpide-ehdotukset jatkosuunnittelun, brändäyksen sekä yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin osalta. Hankkeen keskeisenä tuloksena tunnistettiin jäsentyneen yhteistyön tarve jatkosuunnittelun edellytyksenä. Koordinoitu ja pitkäjänteinen yhteistyö sekä selkeä yhteistyörakenne ja -muoto ovat keskeisiä jatkosuunnittelun lisäksi edunvalvonnassa, viestinnässä ja mahdollisissa tulevilla rahoitushauissa.

TwinReg-hanke toteutetaan 1.6.2025–30.11.2026 Uudenmaan liiton ja Viron Harjun kuntien liiton yhteistyönä. Interreg Central Baltic -ohjelman rahoittaman hankkeen tavoitteena on vahvistaa Uudenmaan ja Harjun kaksoisalueen strategista suunnittelua ja yhteistyötä sekä tunnistaa rajat ylittävän yhteistyön keskeisiä pullonkauloja ja uusia yhteistyömahdollisuuksia. Hankkeessa luodaan alusta alueiden väliselle vuoropuhelulle ja rakennetaan edellytyksiä pitkäjänteiselle yhteistyömallille ja -rakenteelle. Hanke tukee Uudenmaan liiton ja Harjun kuntien liiton vuonna 2022 allekirjoittaman aiesopimuksen tavoitteita, kuten alueiden kansainvälisen vetovoiman ja saavutettavuuden vahvistamista sekä alueellisen integraation syventämistä.

Vaikuttamistyötä on tehty myös EU-tasolla. Euroopan Unioni ehdottaa rajat ylittävien liikennekäytävien kehittämistä tukevan ”Verkkojen Eurooppa” (CEF) -välineen kaksinkertaistamista rahoituskaudelle 2028-2034. Aktiivisen edunvalvonnan tuloksena CEF-asetusehdotuksen prioriteettilistalle saatiin lisättyä sekä Rail Baltican jatko Tallinnasta Helsingin kautta Tampereelle että Tukholmasta Turun kautta Helsinkiin päättyvä yhteys. Aiemmassa versiossa Suomesta oli mukana vain Oulu-Luulaja raideyhteys.

Kokouksessa esitellään tarkemmin Helsingin ja Tallinnan välisen yhteyden valmistelua ja edistämistoimia.

Esitteljän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi annetun tilannekatsauksen.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Sakari Saarinen